

IOB BELEIDSDOORLICHTING : DE NEDERLANDSE SAMENWERKING MET DE ONTWIKKELINGSORGANISATIES VAN DE VERENIGDE NATIES , Augustus 2017

Kwaliteitsbeoordeling

Introductie

Deze beleidsdoorlichting belicht de samenwerking van Nederland met de ontwikkelingsorganisaties van de VN. Dat is geen eenvoudige opgave omdat de VN veel meer behelzen dan een uitvoeringsorgaan van ontwikkelings-samenwerkingprojecten. De VN zijn, hoe gebrekkig ook, het orgaan voor global governance in de wereld; een taak die steeds meer nodig is, gezien de vergaande globalisering, met alle gevolgen voor handelsbeleid, financieel beleid, sociaal beleid en klimaatbeleid. Een expliciete nadruk op de ontwikkelingsorganisaties van de VN kan de noodzakelijke aandacht voor de systeemfunctie van de VN en de aan haar verbonden gespecialiseerde organisaties doen verslappen, speciaal als gerefereerd wordt aan het speerpuntenbeleid van Nederlands Ontwikkelings-samenwerking, zonder de systeemfunctie van de VN in zijn geheel in beschouwing te nemen. Dat is niet het geval in deze beleidsdoorlichting, die vanaf het begin de nadruk legt op deze systeemfunctie en in het laatste substantiële hoofdstuk de bijdrage van de grootste ontwikkelingsorganisaties aan het formuleren van de Sustainable Development Goals (een belangrijke systeem functie van de VN) adequaat analyseert.

Validiteit en betrouwbaarheid

De beleidsdoorlichting, uitgevoerd door de directie IOB (en bediscussieerd met een interne-externe referentie groep) geeft allereerst een goed overzicht van door de Nederland beoogde en gevoerde politiek ten opzichte van multilaterale ontwikkelingssamenwerking. De beleidsdoorlichting beschrijft op een zakelijke en bondige manier hoe de verschillende kabinetten hun politiek ten opzichte van multilaterale ontwikkelingssamenwerking hebben geformuleerd en zowel beleidsmatig en financieel hebben vormgegeven. De doorlichting beschrijft ook in welke mate deze kabinetten hebben bijgedragen om de coherentie en efficiëntie in de VN te bevorderen. De beleidsdoorlichting toont, met feiten gestaafd, dat politieke formuleringen inderdaad veranderd zijn, maar ook dat er een grotere spagaat is gekomen tussen beleidsintenties en beleidsuitvoering. De beleidsdoorlichting formuleert bondig waarop de evaluatie is gericht.

Nederland heeft altijd gestreefd naar een betere werking en coördinatie van de VN en de gespecialiseerde organisaties (One UN). De beleidsdoorlichting gaat ook na in hoeverre ondersteuning van Nederland op het gebied van ontwikkelingssamenwerking heeft bijgedragen aan dit proces. Hiervoor is uitvoerig en vakkundig gebruik gemaakt van verschillende bestaande evaluaties, hetgeen is uitgemond in een weloverwogen en gefundeerd oordeel.

In de vier opeenvolgende hoofdstukken wordt de effectiviteit van multilaterale samenwerking met de voornaamste uitvoerende VN-organisaties op vier thema's

van de ontwikkelingssamenwerking (drinkwater en sanitaire voorzieningen, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, voedselveiligheid, en veiligheid en rechtsorde) adequaat geanalyseerd. De beperking tot het analyseren van alleen de principiële organisaties is methodologisch de juiste.

Omdat de analyse verschillende organisaties betrof, en deze analyse gebaseerd was op reeds bestaande evaluaties van de verschillende organisaties, was het niet mogelijk één uniforme methodologie te hanteren. Echter, door deelstudies zorgvuldig te analyseren, en waar nodig duidelijk de beperkingen van de verschillende deelstudies naar voren te brengen, konden toch relevante, weloverwogen en gekwalificeerde conclusies worden getrokken over met betrekking tot de genoemde thema's van ontwikkelingssamenwerking.

De beleidsdoorlichting analyseert ook het proces dat geleid heeft tot de formulering van de Sustainable Development Goals en de rol die Nederland daarin gespeeld heeft. In deze analyse wordt ook terecht teruggesproken naar de totstandkoming, implementatie en rol van Nederland in de 'voorlopers' van de SDGs, de MDGs. De beleidsdoorlichting constateert, met feiten gestaafd dat, alhoewel Nederland belang hecht aan een verbeterde 'framing' van ontwikkelingssamenwerking, de inspanningen verschoven zijn van algemene ondersteuning, naar voor Nederland van belang geachte ontwikkelingsthema's.

Doeltreffendheid

De beleidsdoorlichting maakt helder dat de doeltreffendheid van multilaterale uitgaven in een algemene zetting afneemt. Door bezuinigingen en schommelende bijdragen aan de verschillende VN organisatie kan Nederland in breder OS-verband minder doeltreffend optreden dan voorheen. De kloof tussen wat er met de mond beleden wordt en wat er in feite gebeurt, is groter geworden. Wel staft de beleidsdoorlichting dat de bijdragen aan specifieke programma's van verschillende organisaties geleid hebben tot verwezenlijking van deze programma's, zij het in verschillende mate.

Doelmatigheid

De beleidsdoorlichting toont aan dat meeste bijdragen aan speciale programma's van de VN doelmatig waren. IOB beargumenteert overtuigend dat, vanwege schaalvoordelen en geaccumuleerde kennis, de financiering van multilaterale samenwerking in het algemeen doelmatiger is dan die via ander kanalen. Echter, nader onderzoek hiernaar is gewenst.

Bruikbaarheid

De zorgvuldige analyse en conclusies geven deze beleidsdoorlichting een hoog bruikbaarheidsgehalte. Aanbevelingen zijn op feiten gebaseerd en zijn, met politieke wil, goed te implementeren.

De veranderde houding van de Verenigde Staten van Amerika, en het daarmee gepaard gaande losmaken van krachten in andere landen, leiden tot een grote

druk op het huidige multilaterale systeem. De helder geformuleerde aanbevelingen over een grotere rol van Nederland in het multilaterale systeem maken de bruikbaarheid van de evaluatie, juist in de huidige context, nog groter.

Den Haag, 9 Augustus 2017

Rolph van der Hoeven, Professor Emeritus

International Institute of Social Studies(ISS) at Erasmus University (EUR)

Lid referentiegroep beleidsdoorlichting.